

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA2025/7

14.Nov.2025

Mariane Paviassen Jensen

Forslag til Finanslov for 2026.

(Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq)

Pingajussaaneerinninnermi oqaaseqaat.

Inuit Ataqatigiit finder det yderst vigtigt, at befolkningen ikke rammes urimeligt i en tid, hvor landets økonomi er presset.

At skatten ikke forhøjes, og at der ikke indføres nye afgifter.

Ved førstebehandlingen nævnte vi blandt andet følgende overskrifter:

Den store administration, de offentlige selskaber, forhold der vedrører børn, unge og familier, vores ældre, beskatning, den stigende gæld, misbrugsbehandling, uddannelse, mulighed for større selvstændighed, behovet for større indtægter, ikke at glemme yderdistrikterne i arbejdet med finansloven, danske investeringer, udfordringer i transportområdet samt at vi skal huske, at vores fremtid skal være lys.

Ved andenbehandlingen var nogle af vores budskaber disse:

Inuit Ataqatigiit ønsker fortsat at sikre et stærkt samfund, hvor borgerne kan forsørge sig selv og har tillid til egne evner. Vi har brug for et stærkt folk, der kan hjælpe og løfte dem, der har behov for det.

Vi har allerede drøftet, hvordan vores samfund er blevet svækket gennem tiden, trods dets udvikling og drift. Udvindingen af kryolit, lukningen af bygder, juridisk faderløse, adoptioner uden samtykke, tvangsadskillelse af børn, og nu også de dokumenterede af spiralsag. Alt dette er bekræftet som forhold, hvor danskerne har haft ansvaret.

I Inuit Ataqatigiit har vi arbejdet hårdt for at få sundhedsvæsenet til at fungere bedre. Vi har sikret et samarbejde på tværs af partierne. Vi har gentagne gange gjort opmærksom på Danmarks forpligtelser over for vores sundhedsvæsen og stillet krav. Nu kan vi se resultaterne af vores arbejde.

Lad os alle partier arbejde for et sundhedsvæsen, der fungerer ordentligt – ikke kun baseret på danske bevillinger. Vi har en pligt til at sikre en ordentlig behandling af patienterne.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Inuit Ataqatigiit er glade for, at vi sammen med Demokraterne, Atassut og Siumut har kunnet nå en aftale om finansloven gældende for næste år.

Vi takker for den store indsats fra Naalakkersuisut, der har arbejdet målrettet på at samle partierne fra førstebehandling til andenbehandling og nu frem mod tredjebehandlingen, så vi nu har et flertal og kan afslutte arbejdet ansvarligt og i samarbejde.

Fra Inuit Ataqatigiit er vi tilfredse med, at vi i den seneste valgperiode – hvor vi stod i spidsen for skattereformen – har været i stand til at tilbageføre 360 mio. kroner direkte til borgernes husholdninger.

Som valgte repræsentanter har vi alle ét fælles mål: At sikre vores borgere gode levevilkår. For Inuit Ataqatigiit er det en grundlæggende del af vores politik, at folks hverdag løbende skal forbedres – uden at forringe eller skade deres levevilkår.

Fra førstebehandlingen af finanslovsforslaget til den endelige vedtagelse er der sket mange ændringer. Det er glædeligt, at vi ved tredjebehandlingen står med resultater, der stemmer overens med Inuit Ataqatigiits målsætninger.

Ved andenbehandlingen blev der fremsat 112 ændringsforslag. Ved tredjebehandlingen behandles 54 ændringsforslag. I Inuit Ataqatigiit har vi siden første- og andenbehandlingen samt i aftaleprocessen følt, at vi har haft stor indflydelse.

Vi er naturligvis også klar over, at vi – fordi partierne ikke er ens – måtte indgå kompromiser, og at ikke alle vores ønsker kunne opfyldes fuldt ud. Vi er valgt af befolkningen til at tjene dem, ikke os selv eller kun vores parti, men hele samfundet.

Vi har opnået, at borgernes hverdag ikke bliver forringet. I finanslovsforslaget for næste år bliver skatten ikke forhøjet, og der er ikke fundet aftaler om nye afgifter.

KNI: Vareforsyningspligten, der gennem mange år har dannet grundlag for vores hverdag, skal nu undersøges for at se, om den stadig er tidssvarende. Samtidig vil vi undersøge, om der kan ske forbedringer, og vi vil fokusere på produktpriserne, der fortsat stiger.

Derudover indgår det i arbejdet, at NEQI A/S i Narsaq – som i mange år har kørt med underskud – skal bringes i en situation, hvor virksomheden kan blive bæredygtig.

Vi har søgt muligheder for udvikling af fiskeriet, og det er en del af aftalen, at udviklingen af kystnært fiskeri skal fortsætte. Aftalen indebærer at der lægges vægt på at forbedre låne og tilskudsordningerne indenfor jollefiskeri. Et af indsatsområderne er, at fiskere – som ikke selv har sikkerhed for lån – skal kunne få mulighed for offentlige garantier ved investering i joller.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Inuit Ataqatigiit glæder sig over, at partier har deltaget i samarbejdet om finanslovsaftalen.

For at styrke vores økonomi skal vi føre en ansvarlig økonomisk politik, kun på den måde kan vi skabe grundlag for at realisere kommende initiativer vi ønsker at gennemføre. Dette ser vi som en forpligtelse.

Selvom det samlede beløb i forhandlingerne ikke var stort, har vi bidraget og fremsat krav om midler til vigtige initiativer i de kommende år.

Blandt vores krav har et af de vigtigste været, at der i samarbejde mellem Naalakkersuisut og kommunerne udarbejdes plan der skal løfte opgaven med at sikre egnede boliger til ældre. Vi ønsker desuden, at de ældre, som stadig føler sig i stand til at arbejde efter at være gået på pension, ikke længere skal hindres i at arbejde – sådan som det også fremgår af vores forslag til Inatsisartut.

Ligeledes har vi arbejdet for, at lovgivningen om barselsorlov bliver fornyet og moderniseret på baggrund af de faktiske vilkår for gravide og nybagte forældre. Dette er vigtigt for os, da befolkningen i landet falder.

Vi har også krævet, at turismen skal give større indtægter til landet. Det er nu besluttet, at turistskatterne skal hæves, og at overnatningsafgiften forhøjes i det sidste halvår af næste år. Vi har tidligere vedtaget turismeloven der giver mulighed for at udvikle turismen som erhverv, og vi har krævet, at lovens implementering følges nøje. Turismen skal drives under ordnede forhold i hele landet og være tryk for befolkningen, og derfor har vi fået midler afsat til for at styrke tilsynet med turismen.

Vi som samfund bærer stadig på traume følger af kolonitiden. Mange har oplevet overgreb og konsekvenserne mærkes stadig idag. Derfor har vi opfordret Naalakkersuisut til at kræve, at den danske regering tager medansvar for den kollektive heling, vi som samfund har behov for.

Vi har også sikret finansiering til arbejdet med selvforsyning. Nu kan selvforsyningsstrategien få økonomisk grundlag. Ved at styrke vores selvforsyning kan vi på mange områder reducere vores afhængighed af importerede varer.

Vi har desuden ønsket, at projektering af den nye lufthavn i Tasiilaq kan påbegyndes, baseret på aftalen i koalitionen.

Det er nødvendigt at skabe erhvervsudvikling også i Østgrønland.

I forhold til danske investeringer i Grønland har vi tidligere påpeget, at når et land bliver for økonomisk afhængigt af andre, mindskes dets egen handelfrihed. Men i dette tilfælde har vi valgt at støtte danske investeringer, fordi de kan bidrage til at lette vores økonomiske udfordringer.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Dog understreger vi, at Naalakkersuisut involverer partierne om rammetaftalen, og at man inddrager partierne før aftalerne underskrives.

Vi har desuden i forhandlingerne lagt vægt på, at der bliver foretaget en pengestrømanalyse for at opnå flere pengene bliver i landet, dette skal igangsættes igennem vores aftale.

Disse er vores krav og prioriteringer og takker Naalakkersuisut og de andre partier for samarbejdet under forhandlingerne.

Vi er glade for, at de fire partier i fællesskab har kunnet nå til enighed om finanslovsforslaget i en tid med økonomiske udfordringer, og vi takker Naalakkersuisut for den store indsats og samarbejdsvilje.

Tak.